

DE PROCESSIE

Vóór W.O. I en II gingen er jaarlijks twee belangrijke processies uit in onze stad. De eerste, de Grote Processie, op Sacramentszondag (kort na Sinksen), de tweede op Onze Lieve Vrouw Hemelvaart (15 augustus). De eerste hield stand tot enkele jaren na W.O. II. De tweede verdween al tijdens het interbellum. Dat was een gevolg van de vacantie. De ouders trokken uit de stad met de kinderen, die daarmee niet meer beschikbaar waren om de menigvuldige processiegroepen te bevolken.

De Grote Processie

De grote processie was zeer indrukwekkend. Ze werd geopend door de gendarmerie te paard, gevolgd (tussen de twee oorlogen) door de harmonie van het garnizoen, die zeer goed de trage processiemarsen speelde. Na W.O. II werden deze merendeels professionele muzikanten vervangen door een van de plaatselijke harmonieën die ook verder in de processie verspreid speelden. Eén daarvan was het “muziek van de tjeefkes” wiens lijfstuk het Halleluja van Händel was, weliswaar op hun manier gespeeld: twee keer te traag. De mensen spraken niet meer van het Halleluja van Händel, maar van ‘t Halleluja “van de tjeefkes”. Na de muziek volgde het défilé van de jongensscholen, paternoster in de hand: Sint-Lievens, Sint-Joris, Sint-Amandus, Sinte-Barbara, Sint-Jean Baptiste de la Salle (lagere en middelbare school in de Holstraat), daarna de oud-leerlingen van die scholen en de Derde Ordelingen van Sint-Franciscus en van de Karmel. Vervolgens de parochies van de stad met hun misdienaars, elk met hun baljuw, in fluwelen mantel en met staf versierd met een beeldje van de patroonheilige. Enkel bij de Sinte-Annaparochie was dat niet het geval: daar prijkte op de staf een zilveren beeldje van de Heilige Catharina. Immers, vooraleer de parochie Sint-Anna werd opgericht, trokken de gelovigen van de wijk naar de Sinte-Catharinakapel, destijds in de Lange Violettestraat, ongeveer rechtover de Sint - Annastraat. Er bestond trouwens een speciale devotie voor die heilige in de Sint-Annakerk. Er werd met haar relikwie gezegend tegen “katrienewielen” (huidschimmel).

Na de parochies kwamen de mannelijke kloosterorden: augustijnen, dominicanen, franciscanen, karmelieten, jezuieten en de zingende seminaristen. Daarna de parochiepastoors, de kanunniken en Monseigneur de bisschop met de monstrans, begeleid door notabelen met processielantaarns. Vóór W.O. II werden ze geëscorteerd door militairen. Een groep congreganisten of leden

De acolieten tijdens de “kleine” processie van 1945 (DSMG).

Het rustaltaar van de “kleine” processie (vermoedelijk interbellum, fotoverzameling DSMG documentatiecentrum Sint-Amandsberg). Dat dit de “kleine” processie was is herkenbaar aan het feit dat er meisjes aan deelnamen.

Prosper De Smet, kerkbaljuw van de Sint-Annaparochie, grootvader van de auteur met zijn Sint- Catharinastaf, waarmee hij mensen die kwamen “dienen” tegen katrienewielen, mocht zegenen als het voor de pastoor te veel werd (foto kort na W.O. I; DSMG, schenking M.J. De (Smet).

van het Legioen van Maria, met juffrouw Alice Cnudde aan het hoofd, sloot de stoet af.

Zou ze uitgaan of niet? In ons onbestendig klimaat was dat soms twijfelachtig. Dan kreeg iemand van de school of parochie de opdracht te gaan kijken of de vlag uitstak op de Sint-Baafstoren. Zo niet, dan was het een jaar zonder processie. Zo ja, dan werd alles gereed gemaakt. Nadat de groepen opgesteld waren, trok de processie statig langs de Hoogpoort, Korenmarkt en Veldstraat naar de Kouter, waar een rustaltaar stond opgesteld en waar Monseigneur de zegen gaf met de monstrans. Dan werd de terugweg aangevat langs de Vogelmarkt, Koestraat en Lange Kruisstraat tot aan de kathedraal waar nogmaals een zegen werd gegeven.

De Halfoogst Processie

De “kleine” processie op 15 augustus bestond uit een reeks parochiale groepen die, ofwel een tafereel uit het leven van hun patroon of patrones uitbeelden, ofwel een of andere episode uit het Nieuw Testament. Sint-Jacobs, bv., beeldde het lijden van O. L. Heer uit: nagels, doornenkroon, enz. Het doek van Veronica werd gedragen door een bejaarde “stoeltjeszester”. Haar hoofd was een beetje scheef gegroeid, en dat kwam, zo werd gezegd, door zoveel jaren het doek te dragen! De menigvuldige “engeltjes” en strooistertjes van papiersnipperkes vonden dat een heel lastige processie, vooral als het erg warm was. Dat was ook het gevoel van de vele dragers van beelden van O. L. Vrouw en de heiligen. Het beeld van O. L. Vrouw ter Rive (Sint - Pieters) werd gedragen door haar confrerieleden, in blauwe fluwelen mantel en met baret. De beelden werden getorst door twee dragers en twee “aflossers”, plus nog een man met een schraag om (het beeld neer te zetten als de processie stilstond. En dat gebeurde nogal vaak.

Op een goeie keer - het was nog vóór W.O. I - stond de processie weeral stil in een drukkende hitte. Dicht bij het Gravensteen was er een cafeetje waarin de dragers van een bepaald beeld zich spoedden om vlug, vlug een pint te drinken. Toen ze na een poosje terug buiten kwamen, zagen ze tot hun ontsteltenis dat het beeld daar eenzaam stond midden op straat. De processie had zich gesplitst en was langsheen het beeld verder getrokken. De dragers laadden het heiligenbeeld op hun schouders en al lopend gingen ze de stoet achterna tot ze hun plaats in de groep terug vonden ergens in de Lange Steenstraat, vanwaar ze devoot verder stapten tot bij het rustaltaar.

Na afloop kregen de kinderen die aan de processie deelnamen een tipzakje met suikerbonen en de dragers ... die kregen “drinkgeld”.

Marie-Jeanne De Smet.

Op Halfogst hielden de twee begijnhoven hun eigen processie. Hier een beeld van de zegening in het begijnhof aan de Lange Violettestraat (Digitale collectie Adrien Brysse).